

Briuselis, 2019 m. gruodžio 6 d.
(OR. en)

14627/19

Tarpinstitucinė byla:
2018/0226(NLE)

RECH 509
COMPET 777
ATO 102
CADREFIN 393

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14301/19

Komisijos dok. Nr.: 9871/18 RECH 275 COMPET 425 ATO 33 CADREFIN 82 IA 191 + ADD 1

Dalykas: Euratomo programa, kuria papildoma programa „Europos horizontas“. Pasiūlymas dėl TARYBOS REGLAMENTO dėl 2021–2025 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos, kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“
- Pažangos ataskaita

I. IVADAS

1. 2018 m. birželio 7 d. Komisija pateikė Tarybai pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl 2021–2025 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos, kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“¹. Pasiūlymas yra programos „Europos horizontas“ teisės aktų rinkinio dalis.

¹ Dok. 9871/18 + ADD 1.

2. Įgyvendinant siūlomą Euratomo programą bus tęsiama pagrindinė dabartinės programos mokslinių tyrimų veikla (branduolinės saugos, saugumo, radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo, radiacinės saugos ir branduolių sintezės srityse), plėtojami jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo ne energijos gamybos reikmėms moksliniai tyrimai, ir daromi patobulinimai švietimo, mokymo ir prieigos prie mokslinių tyrimų infrastruktūros srityse. Be to, šia programa taip pat bus remiamas branduolinės srities tyrėjų judumas pagal programos „Europos horizontas“ programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“.
3. Euratomo programa papildys programą „Europos horizontas“ taikant tas pačias priemones ir dalyvavimo taisykles. Ji bus įgyvendinama penkerius metus pagal Euratomo sutarties 7 straipsnį, 2025 m. jos įgyvendinimas gali būti pratęstas dar dvejiems metams, kad laikotarpis atitiktų 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą. Programai 2021–2025 m. laikotarpiu numatytas 1,6 mlrd. EUR (dabartinėmis kainomis) finansinis paketas.
4. Pagal Euratomo sutarties 7 straipsnį Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą turi vieningai priimti Taryba. Kitų institucijų ar įstaigų nuomonės nėra būtinos. Tačiau laikantis anksčiau taikytos praktikos, 2018 m. liepos 13 d. Nuolatinių atstovų komitetas nusprendė dėl šio pasiūlymo pasikonsultuoti su Europos Parlamentu ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu. Europos Parlamentas nuomonę priėmė 2019 m. sausio 16 d., o Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas – 2018 m. gruodžio 12 d.

II. DARBAS TARYBOJE

5. Mokslinių tyrimų ir branduolinių klausimų jungtinė darbo grupė pasiūlymą pradėjo nagrinėti Austrijos pirmininkavimo laikotarpiu, 2018 m. gruodžio mėn. – tuomet Komisija pateikė projektą ir toliau darbas buvo tęsiamas pirmininkaujant Rumunijai ir Suomijai.
6. Prie šio pasiūlymo pridėtas poveikio vertinimas buvo išsamiai nagrinėtas 2019 m. vasario 14 ir 28 d. ir kovo 14 d., remiantis orientaciniu kontroliniu sąrašu, skirtu Komisijos poveikio vertinimams nagrinėti Taryboje. Diskusijose daugiausia dėmesio skirta klausimams, dėl kurių delegacijos paprašė pateikti papildomų paaiškinimų. Atsižvelgdama į Komisijos pateiktus paaiškinimus, darbo grupė toliau nagrinėjo pasiūlymą.
7. Vykstant išsamioms diskusijoms darbo grupės lygmeniu, pirmininkaujanti valstybė narė, siekdama atsižvelgti į delegacijų prašymus, iš dalies pakeitė kelias Komisijos pasiūlymo nuostatas. Paskutiniame darbo grupės posėdyje 2019 m. lapkričio 12 d. buvo iš esmės susitarta dėl daugumos kompromisinio teksto dalių. Tačiau dar reikia išspręsti keletą likusių klausimų.
8. Pirmininkaujančios valstybės narės parengtas kompromisinis tekstas buvo nagrinėjamas 2019 m. lapkričio 20 d. Nuolatinių atstovų komiteto (COREPER) posėdyje. Tačiau liko neišspręsti kai kurie klausimai. Pirmininkaujantis asmuo nusprendė, kad kompromisinis pasiūlymas bus pateiktas Tarybai (konkurencingumas), siekiant išspręsti šiuos likusius klausimus, kad būtų susitarta dėl dalinio bendro požiūrio.
9. 2019 m. lapkričio 29 d. posėdyje Taryba apsvarstė pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinį tekstą, išdėstytą dokumente 14301/19, ir siekė išspręsti likusius neišspręstus klausimus. Kadangi dvi delegacijos pareiškė prieštaravimų, Taryba negalėjo išspręsti šių klausimų ir nebuvo susitarta dėl dalinio bendro požiūrio (tam reikėjo vieningumo).

Pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinis tekstas, parengtas po 2019 m. lapkričio 29 d. Tarybos posėdžio, išdėstytas šio pranešimo priede.

10. Siūlomas reglamentas yra pasiūlymų, susijusių su 2021–2027 m. daugiamete finansine programa (DFP), rinkinio dalis, taigi jo nagrinėjimas priklauso nuo horizontaliųjų derybų dėl DFP rezultatų. Taryba nuspręs dėl principinio klausimo, ar Euratomo programa turėtų būti svarstoma vedant derybas dėl DFP.

Skliaustuose pateiktų teksto elementų atžvilgiu reikia, kad būtų užbaigtos derybos dėl DFP, ir reikia tęsti darbą, kad Taryba galėtų priimti reglamentą. Visų pirma, laužtiniuose skliaustuose pateikiamos visos poveikį biudžetui turinčios nuostatos.

III. NEIŠSPRESTI KLAUSIMAI

11. Pirmininkaujanti valstybė narė laikėsi nuomonės, kad šio pranešimo priede išdėstytas kompromisinis tekstas buvo tvirtas pagrindas, kad 2019 m. lapkričio 29 d. įvykusiame Konkurencingumo tarybos posėdyje būtų galima susitarti dėl dalinio bendro požiūrio. Daugelis valstybių narių galėjo pritarti pirmininkaujančios valstybės narės tekstui, kaip kompromisui, tačiau AT ir LU toliau reiškė susirūpinimą dėl pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinio pasiūlymo ir toliau laikėsi savo bendrų išlygų dėl viso teksto ir kitų tikrinimo išlygų. Nors DE taip pat pareiškė išlygų, ši delegacija nurodė Tarybai, kad ji yra pasirengusi susilaikyti, kai bus tariamasi dėl dalinio bendro požiūrio, ir norėtų, kad ta proga į posėdžio protokolą būtų įtrauktas pareiškimas. Visos išlygos, kurias pareiškė delegacijos dėl pirmiau paminėto pasiūlymo, nurodytos šio pranešimo priedo išnašose.

Pagrindiniai neišspręsti klausimai yra šie:

12. Programos tikslai ir poveikio klimatui neutralumas (3 straipsnio 1 dalis ir 2 konstatuojamoji dalis)

Pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinis šio straipsnio ir atitinkamos konstatuojamosios dalies tekstas atspindi nuolatinės pirmininkaujančios valstybės narės pastangas užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp valstybių narių skirtingų pozicijų dėl galimo įnašo į branduolinius mokslinius tyrimus ir mokymą siekiant ilgalaikio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui energijos sistemos. 3 straipsnio 1 dalies formuluotė visiškai atitinka šiuo metu galiojančio Euratomo reglamento ir ankstesnio reglamento formuluotę. 2 konstatuojamojoje dalyje padarytais pakeitimais paaiškinta, kad galimas įnašas siekiant poveikio klimatui neutralumo nedaro poveikio valstybių narių teisei priimti sprendimą dėl įvairių energijos šaltinių pasirinkimo. Dauguma valstybių narių gali pritarti šiam tekstui kaip kompromisui. AT ir LU paprašė, kad būtų išbrauktos visos sąsajos tarp branduolinių mokslinių tyrimų bei mokymo ir poveikio klimatui neutralumo, ir pareiškė išlygas tiek dėl 3 straipsnio 1 dalies, tiek dėl 2 konstatuojamosios dalies. DE pareiškė išlygą dėl 3 straipsnio 1 dalies bei 2 konstatuojamosios dalies ir 2019 m. lapkričio 29 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje pasiūlė iš dalies pakeisti 3 straipsnio 1 dalį ją papildant formuluote „tų valstybių narių, kurios nusprendė naudoti branduolinę energiją, atveju“ (ir atitinkamai pakoreguoti 2 konstatuojamąją dalį). Be to, DE taip pat nurodė, kad tarantis dėl dalinio bendro požiūrio ir siekiant kompromiso, ji galėtų susilaikyti, jei į jos pasiūlymą nebūtų atsižvelgta, ir norėtų, kad į Tarybos posėdžio protokolą būtų įtrauktas pareiškimas.

Be to:

13. AT ir LU pareiškė tikrinimo išlygą dėl 14 konstatuojamosios dalies, kadangi šios delegacijos turi klausimų dėl programos „InvestEU“ lėšų naudojimo Euratomo projektams finansuoti. Kompromisiniame 14 konstatuojamosios dalies tekste paaiškinta, kad Euratomo projektų finansavimas programos „InvestEU“ lėšomis turėtų būti vykdomas laikantis Reglamento dėl programos „InvestEU“ V priedo B dalies nuostatų.

14. AT ir LU pareiškė tikrinimo išlygą dėl 17 konstatuojamosios dalies, susijusią su Jungtinio tyrimų centro vaidmeniu, kadangi šios delegacijos norėtų, kad iš kompromisinio teksto būtų išbraukta formuluotė „visų pirma“. Iš valstybių narių gautomis pastabomis grindžiamame pirmininkaujančios valstybės narės tekste nustatyta, kad Jungtinio tyrimų centro (JRC) tiesioginiai veiksmai turėtų būti įgyvendinami atsižvelgiant į atitinkamus JRC naudotojų ir Sąjungos politikos sričių poreikius, visų pirma branduolinės saugos, saugos garantijų ir saugumo srityse. Todėl AT ir LU taip pat pareiškė tikrinimo išlygą dėl JTC kaip Euratomo sutarties įgyvendinimo įstaigos IV kartos tarptautiniame forume vaidmens, kaip išdėstyta I priedo trečiojoje pastraipoje. Pirmininkaujanti valstybė narė kompromisiniame tekste siekė paaiškinti šį vaidmenį.
15. AT ir LU pareiškė tikrinimo išlygą dėl 7 straipsnio dėl Europos partnerysčių, kadangi šios delegacijos turi klausimų dėl partnerysčių Euratomo srityje.
16. AT ir LU pareiškė tikrinimo išlygą dėl I priedo a punkto 5 papunkčio 4 įtraukos, kadangi šios delegacijos norėtų, kad iš teksto būtų išbrauktas žodis „parama“. Ši nuostata dėl mokslinių tyrimų ir mokymo sričių, kurios bus tinkamos finansuoti pagal Euratomo programą, kompromisiniame tekste apima branduolinės saugos, saugos garantijų ir branduolinio ginklo neplatavimo sritis, taip pat mokslinius tyrimus ir paramą, skirtus saugai ir saugumui stiprinti pasaulinės ChBRB (cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų) sistemos kontekste. AT ir LU taip pat parašė, kad iš I priedo b punkto 2 papunkčio dėl branduolinės srities mokslo ir technologijų inovacijų, žinių valdymo, sklaidos ir naudojimo skatinimo būtų išbraukta formuluotė „visų pirma“. Siekdama atsižvelgti į valstybių narių susirūpinimą pirmininkaujanti valstybė narė į tekstą įtraukė formuluotę „visų pirma branduolinės saugos, saugumo, saugos garantijų ir radiacinės saugos tikslais“.
17. Nepaisant įdėtų didelių pastangų siekiant susitarti dėl kompromisinio pasiūlymo, pirmininkaujanti valstybė narė supranta, kad darbą reikia tęsti. Pirmininkaujanti valstybė narė ketina šį dokumentą perduoti pirmininkausiančiai valstybei narei.

IV. IŠVADA

18. Todėl Nuolatinų atstovų komiteto ir Tarybos prašoma susipažinti su pirmiau išdėstyta pažangos, padarytos nagrinėjant pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl 2021–2025 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos, kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, ataskaita.
-

2018/0226 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

dėl 2021–2025 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos, kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“¹

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę²,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³,

kadangi:

- (1) vienas iš Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Bendrija) tikslų – padėti kelti gyvenimo lygį valstybėse narėse, be kita ko, skatinant valstybėse narėse vykdyti branduolinius mokslinius tyrimus, sudarant jiems palankesnes sąlygas ir juos papildant pasitelkus vykdomą Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą;

¹ AT ir LU bendros išlygos.

² ... m. ... d. nuomonė. Nuomonė pateikta po neprivalomos konsultacijos.

³ OL C [...], [...], p. [...]. Nuomonė pateikta po neprivalomos konsultacijos.

- (2) branduoliniai moksliniai tyrimai gali padėti didinti branduolinę saugą, saugumą bei radiacinę saugą ir taip prisidėti prie socialinės gerovės, ekonominio klestėjimo ir aplinkos tvarumo. Radiacinės saugos moksliniai tyrimai padėjo patobulinti medicinos technologijas, kurios naudingos daugeliui piliečių, ir dabar šie moksliniai tyrimai gali prisidėti prie patobulinimų kituose sektoriuose, pavyzdžiui, pramonės, žemės ūkio, aplinkos ir saugumo sektoriuose.

Nedarant poveikio valstybių narių teisei priimti sprendimą dėl įvairių energijos išteklių pasirinkimo, pagal šiuo reglamentu sukurtą programą vykdomų mokslinių tyrimų rezultatai taip pat galėtų padėti kurti neutralaus poveikio klimatui energijos sistemą laikantis saugos, efektyvumo ir saugumo principų⁴;

- (3) siekiant užtikrinti branduolinių mokslinių tyrimų tęstinumą Bendrijos lygmeniu, reikia sukurti Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą laikotarpiui nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. (toliau – Euratomo programa). Pagal Euratomo programą turėtų būti tęsiama pagrindinė ankstesnių programų mokslinių tyrimų veikla, kartu įtraukiant naujus konkrečius tikslus ir taikant tą patį įgyvendinimo metodą;
- (4) Komisijos ataskaitoje dėl tarpinio Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.) vertinimo (COM(2017) 697 final) pateiktas programos pagrindinių principų rinkinys. Jie apima tolesnį branduolinių mokslinių tyrimų, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama branduolinei saugai, branduolinės saugos garantijoms, saugumui, atliekų tvarkymui, radiacinei saugai ir branduolių sintezės vystymui, rėmimą; tolesnį Europos branduolinės srities bendrųjų programų organizavimo ir valdymo tobulinimą kartu su paramos gavėjais; tolesnį Euratomo švietimo ir mokymo veiksmų vykdymą ir stiprinimą siekiant ugdyti aktualius gebėjimus, kurie naudingi visais branduolinės saugos ir saugumo ir radiacinės saugos aspektais; geresnį pasinaudojimą Euratomo programos bei kitų Sąjungos bendrosios programos teminių sričių sinergija ir geresnį pasinaudojimą Euratomo programos tiesioginių ir netiesioginių veiksmų sinergija.

⁴ AT, DE ir LU išlygos.

- (5) Euratomo programa sumanyta ir parengta atsižvelgiant į poreikį sukurti kritinę remiamų veiksmų masę. Tai pasiekta nustačius ribotą skaičių konkrečių tikslų, kuriais daugiausia dėmesio skiriama saugiam branduolių dalijimosi panaudojimui energijos ir ne energijos gamybos reikmėms, būtinų ekspertinių žinių išsaugojimui ir plėtimui, branduolių sintezės energetikos skatinimui ir Sąjungos bei jos valstybių narių politikos branduolinės saugos, saugos garantijų ir saugumo srityje rėmimui;
- (5a) Euratomo programa yra labai svarbi Sąjungos pastangų toliau plėtoti lyderės pozicijas technologijų srityje ir skatinti kompetenciją branduolinių mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, dalis, visų pirma užtikrinant griežčiausius branduolinės saugos, saugumo, saugos garantijų, radiacinės saugos, saugaus panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimo standartus, vadovaujantis šiame reglamente nustatytais programos tikslais;
- (6) šiame reglamente branduolių sintezės energijos moksliniai tyrimai – tyrimai, vykdomi pagal Europos branduolių sintezės veiksmų gaires, kuriose nurodyti moksliniai tyrimai ir plėtra, kurių reikia norint sukurti pagrindą elektros energiją gaminančiai branduolių sintezės jėgainei, ir pagal [Tarybos sprendimą dėl ITER]. Artimiausiu–vidutinės trukmės laikotarpiu ypač svarbus žingsnis – pastatyti ir pradėti eksploatuoti ITER, o solidi branduolių sintezės programa papildys su ITER susijusią Europos veiklą, siekiant remti būsimas ITER operacijas ir pasirengimą, susijusį su demonstraciniu reaktoriumi DEMO;
- (7) pagal Euratomo programą remiant branduolinius mokslinius tyrimus, ji turėtų padėti siekti bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos horizontas“ (toliau – programa „Europos horizontas“), sukurtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. [...]⁵, tikslų ir sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinti strategiją „Europa 2030“ bei stiprinti Europos mokslinių tyrimų erdvę;

⁵ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) [...], kuriuo sukuriamas ES devintoji bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa (2021–2027 m.) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1291/2013 (OL [...], [...], p. [...]).

- (8) Euratomo programa turėtų būti siekiama sinergijos su programa „Europos horizontas“ ir kitomis Sąjungos programomis nuo jų parengimo ir strateginio planavimo iki projektų atrankos, administravimo, komunikacijos, rezultatų sklaidos ir jų naudojimo, stebėsenos, audito ir valdymo;
- (9) Euratomo programos veiksmai turėtų būti proporcingi, nedubliuoti ir neišstumti privačiojo sektoriaus finansavimo bei užtikrinti aiškią Europos pridėtinę vertę. Taip bus užtikrintas Euratomo programos veiksmų ir ES valstybės pagalbos taisyklių suderinamumas, išvengiant nepagrįstų konkurencijos iškraipymų vidaus rinkoje;
- (9a) sprendimą, ar naudoti branduolinę energiją, priima kiekviena valstybė narė, tačiau kartu pripažįstama, kad branduolinei energijai skirtingose valstybėse narėse tenka skirtingas vaidmuo. Euratomo programa, vykdančios mokslinių tyrimų veiklą, padės skatinti visų suinteresuotųjų subjektų plataus masto diskusiją apie branduolinės energijos galimybes ir riziką;
- (9b) siekiant patenkinti švietimo ir mokymo poreikius, pagal Euratomo programą turėtų būti siūloma parama skiriant finansinius įnašus, kad branduolinės srities tyrėjai galėtų vienodomis sąlygomis su kitų sričių tyrėjais pasinaudoti programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“;
- (10) šiame reglamente nustatomas Euratomo programos finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai turi būti svarbiausia orientacinė suma metinės biudžeto procedūros metu, kaip apibrėžta [nuoroda turi būti atitinkamai atnaujinta pagal naują tarpinstitucinį susitarimą: 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo 17 punkte];

- (11) Euratomo programai [...] taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. [...] ⁶ (toliau – Finansinis reglamentas), jei šiame reglamente nenurodyta kitaip. Jame nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės, be kita ko, taisyklės, susijusios su dotacijomis, apdovanojimais, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu vykdymu, finansine parama, finansinėmis priemonėmis ir biudžeto garantijomis, ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. [Pagal SESV 322 straipsnį ir Euratomo sutarties 106a straipsnį priimtos taisyklės taip pat yra susijusios su Sąjungos biudžeto apsauga esant bendrų teisinės valstybės principo laikymosi valstybėse narėse trūkumų, nes teisinės valstybės principo laikymasis yra būtina išankstinė patikimo finansų valdymo ir veiksmingo Bendrijos finansavimo sąlyga;]
- (12) finansavimo būdai ir įgyvendinimo metodai pagal šį reglamentą turėtų būti parenkami remiantis tuo, ar jais galima pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir užtikrinti rezultatus, visų pirma atsižvelgiant į kontrolės sąnaudas, administracinę naštą ir tikėtiną reikalavimų nesilaikymo riziką. Kai skiriamos dotacijos, turėtų būti numatyta galimybė naudotis fiksuotosiomis sumomis, fiksuotosiomis normomis ir fiksuotaisiais vieneto įkainiais;
- (12a) ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama tam, kad būtų užtikrintas tinkamas mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) ir apskritai privačiojo sektoriaus dalyvavimas. Taikant vertinimo ir stebėsenos priemones turėtų būti atliekamas MVĮ dalyvavimo kiekybinis ir kokybinis vertinimas;

- (12b) laikantis Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsnių ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 8 straipsnio, pagal Euratomo programą vykdoma veikla turėtų būti siekiama panaikinti lyčių nelygybę ir skatinti moterų bei vyrų lygybę mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje. Lyčių aspektas turėtų būti integruojamas į mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį ir į jį turėtų būti atsižvelgiama visais mokslinių tyrimų ciklo etapais;
- (12ba) siekiant stiprinti mokslo bei visuomenės ryšius ir padidinti visuomenės pasitikėjimą mokslu, Euratomo programoje pirmenybė turėtų būti teikiama sąmoningam piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimui sprendžiant mokslinių tyrimų ir inovacijų klausimus, tuo tikslu propaguojant mokslinį švietimą, didinant mokslo žinių prieinamumą, rengiant atsakingas mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, kuriose atsižvelgiama į piliečiams bei pilietinei visuomenei rūpimus klausimus ir lūkesčius, ir sudarant palankias sąlygas jiems dalyvauti veikloje pagal Euratomo programą;
- (12c) imantis Euratomo programos taikymo sričiai priskiriamų veiksmų turėtų būti gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažįstamų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje;
- (12d) svarbu ir toliau gerinti naudojimosi dalyvių sukurta intelektine nuosavybe sąlygas, kartu apsaugant kitų dalyvių ir Bendrijos teisėtus interesus pagal Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties (toliau – Euratomo sutartis) II antraštinės dalies 2 skyrių;
- (13) [...]

- (14) Euratomo programos tikslų taip pat gali būti siekiama finansinėmis priemonėmis pagal programą „InvestEU“, vadovaujantis Reglamento dėl „InvestEU“ V priedo B skirsnio⁷;
- (15) siekiant užtikrinti, kad Euratomo programa būtų įgyvendinama kuo efektyviau ir visiems paramos gavėjams būtų taikoma nuosekli, išsami ir skaidri sistema, dalyvavimui Euratomo programoje ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidai turėtų būti taikomos atitinkamos programos „Europos horizontas“ taisyklės su tam tikromis adaptacijomis arba išimtimis. Euratomo programoje turėtų būti taikomos programos „Europos horizontas“ atitinkamos apibrėžtys ir pagrindinės veiksmų rūšys;
- (16) paaiškėjo, kad pagal programą „Horizontas 2020“ sukurtas ir Komisijos valdomas Dalyvių garantijų fondas yra svarbus apsaugos mechanizmas, padedantis mažinti su įsipareigojimų nevykdančių dalyvių mokėtinomis, bet negrąžinamomis sumomis susijusią riziką. Todėl reikėtų ir toliau taikyti šį apsaugos mechanizmą. Pagal programą „Europos horizontas“ sukurtas Savitarpio draudimo mechanizmas (toliau – mechanizmas) turėtų būti taikomas pagal šį reglamentą vykdomiems veiksams;
- (17) Jungtinis tyrimų centras (JRC) turėtų ir toliau padėti rengti Sąjungos ir valstybių narių politiką, visais politikos ciklo etapais atitinkamai teikdamas vartotojų interesus atitinkančius nepriklausomus mokslinius įrodymus ir techninę paramą. JRC tiesioginiai veiksmai turėtų būti įgyvendinami lanksčiai, veiksmingai ir skaidriai, atsižvelgiant į atitinkamus JRC naudotojų ir Sąjungos politikos sričių poreikius, visų pirma⁸ branduolinės saugos, saugos garantijų ir saugumo srityse, ir užtikrinant Sąjungos finansinių interesų apsaugą. JTC turėtų toliau generuoti papildomus išteklius vykdydamas konkurencinę Sąjungos politikos rėmimo veiklą trečiųjų šalių užsakymu⁹. JTC gali dalyvauti netiesioginiuose veiksmuose, kai tai numatyta atitinkamoje darbo programoje;

⁷ AT ir LU tikrinimo išlygos.

⁸ AT ir LU tikrinimo išlygos.

⁹ 1994 m. balandžio 26 d. Tarybos išvados dėl Jungtinio tyrimų centro (JRC) vaidmens (OL L 126, 1994 5 7, p. 1).

(18) [pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (ES, Euratomas) 2018/1046¹⁰ (toliau – Finansinis reglamentas) ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013¹¹, taip pat Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95¹², (Euratomas, EB) Nr. 2185/96¹³ ir (ES) 2017/1939¹⁴ Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų, be kita ko, sukčiavimo, prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir tyrimą, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimą. Visų pirma, vadovaujantis reglamentais (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos, kenkiančių Sąjungos finansiniams interesams, atvejų.

¹⁰ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

¹¹ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

¹² 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

¹³ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

¹⁴ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra gali tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371¹⁵, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimu, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai, kiek tai susiję su tvirtesniame bendradarbiavime pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, bei Europos Audito Rūmams ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios įgyvendinant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises;

(18a) trečiosios valstybės, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, Sąjungos programose gali dalyvauti bendradarbiaudamos pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą¹⁶, kuriame numatyta, kad programos įgyvendinamos pagal tą susitarimą priimtu sprendimu. Trečiosios valstybės taip pat gali dalyvauti kitų teisinių priemonių pagrindu. Šiame reglamente turėtų būti numatyta konkreti nuostata dėl reikiamų teisių ir prieigos suteikimo atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Europos Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją;]

¹⁵ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

¹⁶ OL L 1, 1994 1 3, p. 3.

- (19) siekiant užtikrinti vienodas Euratomo programos veiksmų įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹⁷;
- (20) remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros 22 ir 23 punktais, Euratomo programą reikia vertinti remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius stebėsenos reikalavimus, kartu vengiant pernelyg didelio reguliavimo ir administracinės naštos, tenkančios visų pirma valstybėms narėms. Šie reikalavimai, kai tinkama, gali apimti išmatuojamus rodiklius, kuriais remiantis būtų vertinamas Euratomo programos poveikis vietoje;
- (21) dėl Jungtinio tyrimų centro tiesioginių veiksmų mokslinio ir technologinio turinio konsultuotasi su Komisijos sprendimu 96/282/Euratomas sudaryta JRC valdytojų taryba¹⁸;
- (22) Komisija konsultavosi su Euratomo mokslo ir technikos komitetu;
- (23) siekiant teisinio tikrumo, Reglamentas (Euratomas) Nr. [...] turėtų būti panaikintas,

¹⁷ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

¹⁸ 1996 m. balandžio 10 d. Komisijos sprendimas 96/282/Euratomas dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo (OL L 107, 1996 4 30, p. 12).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma 2021 m. sausio 1 d.–2025 m. gruodžio 31 d. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa (toliau – Euratomo programa) ir dalyvavimo pagal Euratomo programą vykdant netiesioginius veiksmus ir sklaidos taisyklės, papildant programą „Europos horizontas“.

Jame nustatomi Euratomo programos tikslai, 2021–2025 m. biudžetas, Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Bendrija) finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente taikomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. xxx („Europos horizontas“)¹⁹ pateiktos atitinkamos apibrėžtys. Tose apibrėžtyse daromos nuorodos į Sąjungą ir Programą laikomos nuorodomis į Bendriją ir Euratomo programą. Nukrypstant nuo šios nuostatos, darbo programa reiškia Komisijos priimtą dokumentą, skirtą Euratomo programai įgyvendinti pagal šio reglamento 16 straipsnį.

Visos šiame reglamente daromos nuorodos į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. xxx („Europos horizontas“) yra nuorodos į redakciją, galiojančią ... [OL: prašom įrašyti Reglamento „Europos horizontas“ įsigaliojimo datą].

¹⁹ Visas pavadinimas ir OL nuoroda.

Programos tikslai

1. Bendras Euratomo programos tikslas – vykdyti branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, itin akcentuojant nuolatinį branduolinės saugos, saugumo ir radiacinės saugos gerinimą, taip pat potencialiai prisidėti prie saugos, efektyvumo ir saugumo principus atitinkančio ilgalaikio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui energijos sistemos²⁰.
2. Konkretūs Euratomo programos tikslai:
 - a) gerinti ir remti branduolinę saugą, saugumą, saugos garantijas, radiacinę saugą, saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimą, įskaitant saugos ir saugumo principus atitinkantį branduolinės energijos naudojimą ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimą su energijos gamyba nesusijusioms reikmėms;
 - b) išsaugoti ir toliau plėtoti branduolinės srities ekspertines žinias ir kompetenciją Bendrijoje;
 - c) skatinti branduolių sintezės energijos kaip būsimo energijos šaltinio, skirtos elektros energijai gaminti, plėtojimą ir prisidėti prie Europos branduolių sintezės veiksmų gairių įgyvendinimo;
 - d) remti Sąjungos ir jos valstybių narių politiką nuolat gerinti branduolinę saugą, saugos garantijas ir saugumą.
3. 1 ir 2 dalyse išvardyti tikslai įgyvendinami pagal I priedą. Tinkamai pagrįstais atvejais tai gali apimti reagavimą į atsirandančias galimybes, kylančias krizes ir grėsmes.

²⁰ AT, DE ir LU išlygos.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Euratomo programos įgyvendinimo finansinis paketas yra [1 675 000 000 EUR dabartinėmis kainomis].
2. 1 dalyje nurodyta suma preliminariai paskirstoma taip:
 - e) [724 563 000] EUR netiesioginiams veiksams branduolių sintezės mokslinių tyrimų ir plėtros srityje;
 - f) [330 930 000] EUR netiesioginiams veiksams branduolių dalijimosi, saugos ir radiacinės saugos srityje;
 - g) [619 507 000] EUR Jungtinio tyrimų centro vykdomiems tiesioginiams veiksams.

[Metinėje biudžeto procedūroje Komisija negali nukrypti nuo šio straipsnio 2 dalies c punkte nurodytos sumos.]

3. Iš 1 dalyje nurodytos sumos taip pat gali būti finansuojamos su Euratomo programos valdymu, įgyvendinimu ir pasiektų jos tikslų vertinimu susijusios pasirengimo, stebėsenos, kontrolės, audito, vertinimo ir kitos veiklos išlaidos, įskaitant administracines išlaidas. Su netiesioginiais veiksmais susijusios administracinės išlaidos turi neviršyti 6 % visos pagal Euratomo programą skiriamos sumos. Be to, iš jos gali būti finansuojamos išlaidos, susijusios su tyrimais, ekspertų posėdžiais, informavimo ir komunikacijos veiksmais, tiek, kiek jie yra susiję su Euratomo programos tikslais, taip pat išlaidos, susijusios su informacinių technologijų tinklais, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama informacijos tvarkymui ir keitimuisi ja, įskaitant institucines informacinių technologijų priemones ir kitą techninę ir administracinę paramą, kurios reikia Euratomo programai valdyti.

4. Prireikus ir tinkamai pagrįstais atvejais asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2025 m. ir skirti 3 dalyje numatytoms išlaidoms padengti, kad būtų galima valdyti iki 2025 m. gruodžio 31 d. nebaigtus vykdyti veiksmus.
5. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiksmų, truncančių daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.
6. Nedarant poveikio Finansiniam reglamentui, veiksmų, susijusių su projektais, įtrauktais į pirmąją darbo programą, išlaidos gali būti tinkamos finansuoti nuo 2021 m. sausio 1 d.
7. [Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybėms narėms skirti išteklių, kuriuos galima perskirti pagal Reglamento (ES) XX [Bendrųjų nuostatų reglamento] 21 straipsnį, valstybių narių prašymu gali būti perskirti Programai. Komisija tuos išteklius naudoja tiesiogiai pagal Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies a punktą arba netiesiogiai pagal to straipsnio c punktą. Kai įmanoma, tie išteklių panaudojami atitinkamos valstybės narės labui.]

Programos asocijuotosios trečiosios valstybės

1. Programoje asocijuotųjų šalių teisėmis gali dalyvauti šios trečiosios valstybės:
 - a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės pagal tų šalių dalyvavimo Bendrijos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose, ir Bendrijos bei tų šalių susitarimuose nustatytomis konkrečiomis sąlygomis;
 - b) šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika, pagal tų šalių dalyvavimo Bendrijos programose bendruosius principus ir sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose, ir Bendrijos bei tų šalių susitarimuose nustatytomis konkrečiomis sąlygomis;
 - c) trečiosios valstybės ir teritorijos, kurios atitinka visus šiuos kriterijus:
 - turi gerų mokslo, technologijų ir inovacijų srities pajėgumų;
 - yra įsipareigojusios, remiant demokratinėms institucijoms, laikytis taisyklėmis pagrįstos atviros rinkos ekonomikos, be kita ko, sąžiningai ir teisingai atsižvelgti į intelektualinės nuosavybės teises;
 - aktyviai skatina politiką, kuria siekiama gerinti piliečių ekonominį ir socialinį piliečių gerbūvį.

Pagal c punktą kiekviena trečioji valstybė prie Programos prisijungia konkrečiame susitarime, apimančiame tos trečiosios valstybės dalyvavimą kurioje nors Bendrijos ar Sąjungos Programoje, nustatytomis sąlygomis, jeigu tame susitarime:

- užtikrinama teisinga Programoje dalyvaujančios trečiosios valstybės įnašų ir gaunamos naudos pusiausvyra;
- nustatomos dalyvavimo Programoje sąlygos, be kita ko, apskaičiuojami finansiniai įnašai Programai ir jos administracinės išlaidos. Pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalį šie įnašai sudaro asignuotąsias pajamas;
- trečiajai valstybei nesuteikiama galių priimti sprendimus dėl Programos;
- garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti savo finansinius interesus.

2. Nustatant kiekvienos trečiosios valstybės prisijungimo prie Programos sritį, atsižvelgiama į tikslą inovacijomis skatinti Sąjungos ekonomikos augimą. Atitinkamai Programos dalys gali būti neįtrauktos į asociacijos susitarimą su konkrečia šalimi, išskyrus atvejus, jei tai stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės.
3. Asociacijos susitarime, kai tikslinga, numatomas Sąjungoje įsisteigusių teisės subjektų dalyvavimas analogiškose asocijuotųjų šalių programose jame nustatytomis sąlygomis.
4. Finansinio įnašo dydžio nustatymo sąlygomis užtikrinama galimybė automatiškai ištaisyti reikšmingą disbalansą, palyginti su suma, kurią dalyvaudami Programoje gauna asocijuotojoje šalyje įsisteigę subjektai, atsižvelgiant į Programos valdymo, vykdymo ir veikimo išlaidas.]

Finansavimo įgyvendinimas ir formos

1. Euratomo programa įgyvendinama pagal tiesioginio valdymo principą, laikantis Finansinio reglamento, arba pagal netiesioginio valdymo principą kartu su Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytomis finansavimo įstaigomis.
2. Pagal Euratomo programą gali būti teikiamas bet kurios iš Finansiniame reglamente nustatytų formų finansavimas, visų pirma skiriamos dotacijos, kurios yra pagrindinė pagal Programą teikiamos paramos netiesioginiams veiksams forma. Finansavimas taip pat gali būti teikiamas pasitelkiant apdovanojimus, viešuosius pirkimus ir finansines priemones naudojant derinimo operacijas.
3. Pagrindinės pagal Euratomo programą vykdytinų veiksmų rūšys nustatytos ir apibrėžtos programos „Europos horizontas“ 2 straipsnyje, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmai, inovacijų veiksmai, inovacijų ir diegimo rinkoje veiksmai, mokymo ir judumo veiksmai, programos bendrai finansuojami veiksmai, ikiprekybiniai viešųjų pirkimų veiksmai, novatoriškų sprendimų viešųjų pirkimų veiksmai, koordinavimo ir paramos veiksmai, skatinamieji apdovanojimai ir pripažinimo apdovanojimai.

Visiems Euratomo programos tikslams gali būti lanksčiai naudojamas 2 dalyje nurodytų formų finansavimas – finansavimo forma nustatoma atsižvelgiant į su konkrečiais tikslais susijusius poreikius ir tų tikslų ypatybes.

4. Pagal Euratomo programą taip pat remiami JRC vykdomi tiesioginiai veiksmai.

Europos partnerystės²¹

1. Euratomo programos dalys gali būti įgyvendinamos įgyvendinant Europos partnerystes.
2. Bendrija gali dalyvauti Europos partnerystėse bet kuriuo iš šių būdų:
 - a) dalyvaudama partnerystėse, įsteigtose pagal Komisijos ir viešųjų ar privačiųjų partnerių sudarytus susitarimo memorandumus ir (arba) sutartimis įformintus susitarimus, kuriuose nurodomi partnerystės tikslai, susiję visų dalyvaujančių šalių įsipareigojimai dėl partnerių finansinių ir (arba) nepiniginių įnašų, pagrindiniai veiklos rezultatų bei poveikio rodikliai, pasiektini rezultatai ir ataskaitų teikimo sąlygos. Jos apima papildomos mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos, kurią vykdo partneriai arba kuri vykdoma pagal Euratomo programą (bendrai programuojamos Europos partnerystės), nustatymą;
 - b) dalyvaudama mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos programoje, kurioje nurodomi tikslai, pagrindiniai veiklos rezultatų bei poveikio rodikliai bei pasiektini rezultatai ir kuri grindžiama partnerių įsipareigojimu dėl finansinių ir (arba) nepiniginių įnašų ir atitinkamos jų vykdomos veiklos integravimu pagal bendro Euratomo programos finansavimo veiksmą, ir skirdama tai programai finansinį įnašą (bendrai finansuojamos Europos partnerystės).
3. Europos partnerystės:
 - a) kuriamos tais atvejais, kai Euratomo programos tikslus jos pasieks veiksmingiau negu Bendrija, veikdama viena, ir palyginti su kitomis Euratomo programos paramos formomis. Toms dalims skiriama pakankama Euratomo programos biudžeto dalis;

²¹ AT ir LU tikrinimo išlygos.

- b) laikosi Sąjungos pridėtinės vertės, skaidrumo, atvirumo, poveikio Europoje ir Europai, pakankamo sverto poveikio masto, ilgalaikio finansinio visų susijusių šalių įsipareigojimo, lankstumo įgyvendinant, derėjimo su Sąjungos, vietos, regioninėmis, nacionalinėmis ir, kai aktualu, tarptautinėmis iniciatyvomis ar kitomis partnerystėmis ir jų tarpusavio veiksmų koordinavimo bei papildomumo principų;
 - c) grindžiamos aiškiu gyvavimo ciklo principu, yra ribotos trukmės ir apima sąlygas, pagal kurias laipsniškai nutraukiamas finansavimas pagal Euratomo programą.
4. Jų atrankos, įgyvendinimo, stebėsenos, vertinimo ir veiklos nutraukimo nuostatos ir kriterijai pateikti programos „Europos horizontas“ III priede.

8 straipsnis

Atvirasis mokslas

Euratomo programai taikomos programoje „Europos horizontas“ pateiktos nuostatos dėl atvirojo mokslo.

9 straipsnis

Tinkami finansuoti veiksmai ir dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės

1. Tinkamumo finansuoti reikalavimus atitinka tik tie veiksmai, kuriais įgyvendinami 3 straipsnyje nurodyti tikslai.
2. Laikantis šio straipsnio trečios ir ketvirtos dalių, pagal Euratomo programą remiamiems veiksams taikoma programos „Europos horizontas“ II antraštinė dalis „Dalyvavimo ir sklaidos taisyklės“. Kai tinkama, joje daromos nuorodos į Sąjungą ir Programą laikomos nuorodomis į Bendriją ir Euratomo programą. Joje daromos nuorodos į saugumo taisykles apima valstybių narių gynybinius interesus, kaip apibrėžta Euratomo sutarties 24 straipsnyje.
3. Nukrypstant nuo programos „Europos horizontas“ 36 straipsnio 4 dalies, teisė prieštarauti gali apimti ir neišimtinių licencijų suteikimą.

4. Nukrypstant nuo programos „Europos horizontas“ 37 straipsnio 5 dalies, Bendrijos finansavimą gavęs paramos gavėjas suteikia prieigą prie savo pasiektų rezultatų Sąjungos institucijoms, finansavimo įstaigoms ar Branduolių sintezės energetikos vystymo bendrajai įmonei, kad būtų galima plėtoti, įgyvendinti ir stebėti įvairių krypčių Bendrijos politiką ir programas ar tarptautinio bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis įsipareigojimus. Tokios prieigos teisės apima teisę įgalinti trečiąsias šalis naudotis rezultatais per viešuosius pirkimus ir išduoti sublicencijas; tokiomis teisėmis galima naudotis tik nekomerciniais ir ne konkuravimo tikslais, ir jos suteikiamos nemokamai.
5. Savitarpio draudimo mechanizmo, įsteigto pagal programą „Europos horizontas“, lėšomis dengiama rizika, susijusi su paramos gavėjų pagal šį reglamentą Komisijai arba finansavimo įstaigoms mokėtinų sumų negrąžinimu.

10 straipsnis

Sudėtinis, papildomasis ir derinamasis finansavimas

1. Įgyvendinant Euratomo programą užtikrinama sinergija su kitomis Sąjungos finansavimo programomis.
- 1a. Kad būtų pasiekti Euratomo programos tikslai ir sprendžiami Euratomo programai ir programai „Europos horizontas“ bendri uždaviniai, Bendrijos finansinis įnašas gali būti skiriamas veiklai, apimančiai įvairius Euratomo programoje nurodytus tikslus ir (arba) veiklai, kuria įgyvendinama programa „Europos horizontas“. Visų pirma, Euratomo programos finansinis įnašas gali būti skirtas programai „Marie Skłodowskos-Curie veiksmui“ siekiant remti branduoliniams moksliniams tyrimams svarbią veiklą.

[2. Veiksmui, kuriam skirtas įnašas iš kitos Sąjungos programos, taip pat gali būti skirtas Programos įnašas, jei tais įnašais kompensuojamos skirtingos išlaidos. Kiekvienam įnašui taikomos atitinkamoje Sąjungos programoje, iš kurios lėšų jis teikiamas veiksmui, nustatytos taisyklės. Sudėtinio finansavimo suma turi neviršyti visų tinkamų finansuoti veiksmų išlaidų, o iš skirtingų Sąjungos programų skiriama parama gali būti apskaičiuojama proporcingai, vadovaujantis dokumentais, kuriuose nustatytos paramos sąlygos.

3. Veiksmams, kurie atitinka visas šias santykinės sąlygas:

- a) jie buvo įvertinti paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus pagal šią Programą;
- b) jie atitinka minimaliuosius to kvietimo teikti pasiūlymus kokybės reikalavimus;
- c) jie negali būti finansuojami pagal tą kvietimą teikti pasiūlymus dėl biudžeto apribojimų,

jiems gali būti skiriama parama iš [Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, „Europos socialinio fondo +“ arba Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, laikantis Reglamento (ES) XX [Bendrųjų nuostatų reglamento] [67] straipsnio 5 dalies arba Reglamento (ES) XX [Bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos reglamento] [8] straipsnio], su sąlyga, kad tokie veiksmai yra suderinami su atitinkamos programos tikslais. Taikomos fondo, iš kurio teikiama parama, taisyklės.]

II SKYRIUS

PROGRAMAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KONTROLĖ

11 straipsnis

Darbo programos

1. Komisija, laikydamosi 16 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos Finansinio reglamento 110 straipsnyje nurodytos darbo programos, skirtos netiesioginiams veiksams įgyvendinti. Darbo programose, kai taikytina, nurodoma bendra derinimo operacijoms rezervuota suma.
2. Be Finansinio reglamento 110 straipsnyje nustatytų reikalavimų, darbo programose atitinkamai nurodoma:
 - a) kiekvienam veiksmui skirta suma ir orientacinis įgyvendinimo tvarkaraštis;
 - b) dotacijų atveju – prioritetai, atrankos ir finansavimo skyrimo kriterijai, įvairių finansavimo skyrimo kriterijų lyginamasis svoris ir didžiausia galima visų tinkamų finansuoti išlaidų finansavimo dalis;
 - c) bet kokie papildomi paramos gavėjų įpareigojimai pagal programos „Europos horizontas“ 35 ir 37 straipsnius;
 - d) daugiametis požiūris ir strateginės gairės, skirti tolesniems įgyvendinimo metams.
3. Komisija sudaro daugiametę darbo programą dėl tiesioginių veiksmų, kuriuos vykdo Jungtinis tyrimų centras pagal Sprendimą 96/282/Euratomas.

Stebėseną ir ataskaitų teikimas

1. Komisija nuolat stebi Euratomo programos valdymą ir įgyvendinimą. Siekiant didinti skaidrumą šie duomenys taip pat skelbiami viešai prieinamu būdu Komisijos svetainėje pateikiant naujausią jų redakciją.

Tai apima per nustatytą laiką pasiektinus rodiklius, kuriais grindžiama metinė Euratomo programos įgyvendinimo pažangos, padarytos siekiant 3 straipsnyje nustatytų ir II priede išdėstytų tikslų, atsižvelgiant į poveikio trajektorijas, ataskaita.

2. Siekiant užtikrinti veiksmingą Euratomo programos įgyvendinimo pažangos, padarytos siekiant jos tikslų, vertinimą, Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais parengiamos stebėsenos ir vertinimo sistemos nuostatos, be kita ko, padarant II priedo pakeitimus, kad, kai reikia, būtų peržiūrėti ir papildyti poveikio trajektorijų rodikliai, ir nustatyti baziniai lygiai bei kiekybiniai tikslai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 16 straipsnio 3 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.
3. Veiklos rezultatų ataskaitų teikimo sistema užtikrinama, kad Programos įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenai skirti duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku, nedidinant administracinės našos paramos gavėjams. Tuo tikslu Bendrijos lėšų gavėjams ir, kai aktualu, valstybėms narėms nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.

Informavimas, komunikacija, viešinimas, sklaida ir naudojimas

1. Euratomo programos lėšų gavėjai nurodo lėšų kilmę ir užtikrina Bendrijos finansavimo matomumą (visų pirma, viešindami veiksmus ir jų rezultatus, be kita ko, apdovanojimų atveju) teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.
2. Komisija vykdo su Euratomo programa ir jos veiksmiais bei rezultatais susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus. Be to, ji laiku teikia išsamią informaciją valstybėms narėms ir paramos gavėjams. Suinteresuotiesiems subjektams teikiamos įrodymais pagrįstos derinimo paslaugos, sukurtos remiantis analitiniais duomenimis ir tinklų panašumais, kad būtų suformuoti konsorciškai bendradarbiavimo projektams įgyvendinti, ypač daug dėmesio skiriant tam, kad būtų nustatytos tinklaveikos galimybės mažai rezultatų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje pasiekiančių valstybių narių teisės subjektams. Remiantis tokios analizės rezultatais, gali būti organizuojami tiksliniai derinimo renginiai atsižvelgiant į konkrečius kvietimus teikti pasiūlymus. Euratomo programai skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinės komunikacijos apie Bendrijos politikos prioritetus, susijusius su 3 straipsnyje nurodytais tikslais.
3. Komisija taip pat nustato sklaidos ir naudojimosi strategiją, kurios tikslas – didinti Euratomo programos mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų bei žinių prieinamumą ir sklaidą siekiant paspartinti pasinaudojimą jais, kad jie būtų įsisavinti rinkoje, ir sustiprinti Euratomo programos poveikį. Euratomo programai skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinės komunikacijos apie Bendrijos politinius prioritetus, taip pat informavimo, komunikacijos, viešinimo, sklaidos ir naudojimosi veiksmų, susijusių su 3 straipsnyje nurodytais tikslais.

Vertinimas

1. Vertinimai atliekami laiku, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti sprendimų dėl Programos, ją pakeisiančios programos ir kitų moksliniams tyrimams ir inovacijoms aktualių iniciatyvų priėmimo procese.
2. Tarpinis Euratomo programos vertinimas atliekamas padedant nepriklausomiems ekspertams, atrinktiems remiantis skaidriu procesu, vykdomu tada, kai gaunama pakankamai informacijos apie Euratomo programos įgyvendinimą, bet praėjus ne daugiau kaip trejiems metams po Programos įgyvendinimo pradžios. Jis apima ankstesnių Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programų ilgalaikio poveikio vertinimą ir jo pagrindu koreguojamas atitinkamai programos įgyvendinimas ir (arba) programos peržiūra. Jo metu įvertinamas Euratomo programos veiksmingumas, efektyvumas, aktualumas, nuoseklumas ir Bendrijos pridėtinė vertė.
3. Užbaigus įgyvendinti Euratomo programą, bet praėjus ne daugiau kaip ketveriems metams po 1 straipsnyje nurodyto laikotarpio pabaigos, Komisija atlieka galutinį Euratomo programos vertinimą. Jis apima ilgalaikio ankstesnių Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programų poveikio įvertinimą.
4. Vertinimų išvadas ir savo pastabas Komisija paskelbia ir pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.

15 straipsnis

Auditai

1. Taikant Euratomo programos kontrolės sistemą užtikrinama tinkama pasitikėjimo ir kontrolės pusiausvyra, atsižvelgiant į administracines ir kitas visais lygmenimis vykdomos kontrolės sąnaudas, ypač paramos gavėjų patiriamas sąnaudas. Audito taisyklės turi būti aiškos, nuoseklios ir darnios visos Euratomo programos atžvilgiu.
2. Veiksmų, kuriems skiriamas bendras finansavimas iš skirtingų Sąjungos programų, auditas atliekamas tik vieną kartą ir apima visas susijusias programas ir jų atitinkamas taikytinas taisykles.
3. Komisija ar finansavimo įstaiga gali remtis paramos gavėjų lygmens bendromis sistemų peržiūromis. Tos bendros peržiūros tam tikrų rūšių paramos gavėjams nėra privalomos ir jas sudaro sistemų ir procesų auditas ir operacijų auditas, kurį atlieka kompetentingas nepriklausomas auditorius, turintis reikiamą kvalifikaciją atlikti teisės aktuose nustatytus apskaitos dokumentų auditus pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/43/EB. Komisija ar finansavimo įstaiga gali jomis naudotis nustatydamą bendrą patikimo finansinio išlaidų valdymo užtikrinimo lygį ir persvarstydamą *ex post* auditų lygį ir finansinių ataskaitų sertifikatus.
4. Pagal Finansinio reglamento 127 straipsnį Komisija ar finansavimo įstaiga gali remtis Bendrijos įnašų naudojimo auditais, atliktais kitų nepriklausomų ir kompetentingų asmenų ar subjektų, įskaitant ir Sąjungos institucijų ar įstaigų neįgalėtų asmenų ar subjektų atliktus auditus.
5. Auditai gali būti atliekami ne vėliau kaip per dvejus metus po galutinio likučio sumokėjimo.
- 5a. Komisija paskelbia audito gaires, kuriomis siekiama užtikrinti patikimą ir vienodą audito procedūrų ir taisyklių taikymą ir aiškinimą per visą Programos laikotarpį.

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Komitetas į posėdžius renkasi dviejų skirtingų sudėčių: pirmos sudėties komitetas nagrinėja su branduolių dalijimusi, o antros – su branduolių sinteze susijusius Euratomo programos aspektus.

Kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti Programą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs išlaidas, susijusias su vieno kiekvienos valstybės narės atstovo bei vieno kiekvienos valstybės narės eksperto / patarėjo dalyvavimo kiekviename Euratomo programos komiteto posėdyje, nustatytame darbotvarkėje, svarstant tuos darbotvarkės punktus, kai valstybei narei reikalingos specialios ekspertinės žinios.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
5. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.
6. Komisija reguliariai informuoja komitetą apie bendrą Euratomo programos įgyvendinimo pažangą ir laiku teikia jam informaciją apie visus pagal Euratomo programą siūlomus ar finansuojamus veiksmus.

[17 *straipsnis*

Sjungos finansinių interesų apsauga

Jei trečioji valstybė programoje dalyvauja pagal tarptautinį susitarimą priimto sprendimo arba kitos teisinės priemonės pagrindu, ji suteikia būtinas teises ir prieigą, kurių reikia atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Europos Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją. OLAF atveju tokios teisės apima teisę atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, numatytus Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013.]

III SKYRIUS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas [Nr. ..., kuriuo nustatoma 2019–2020 m. Euratomo programa] panaikinamas nuo 2021 m. sausio 1 d.

19 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi poveikio susijusių veiksmų tęsimui ar keitimui pagal Reglamentą [2019–2020 m. Euratomo programa], kuris toliau taikomas tiems veiksmams tol, kol jie užbaigiami.
2. Kai reikia, visas likusias Reglamentu [2019–2020 m. Euratomo programa] įsteigto komiteto užduotis atlieka 16 straipsnyje nurodytas komitetas.
3. Euratomo programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos užtikrinti, kad nuo pagal ankstesnę programą [2019–2020 m. Euratomo programa] patvirtintų priemonių būtų pereita prie šios Euratomo programos.
4. [Grįžtamosios lėšos iš Reglamentu [2019–2020 m. Euratomo programa] nustatytų finansinių priemonių gali būti investuojamos į programą „InvestEU“, sukurtą Reglamentu XX²²].

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas

3 straipsnio 2 dalyje išvardytų konkrečių tikslų siekiama įgyvendinant visą Euratomo programą, remiantis šiame priede apibūdintomis bendromis veiklos kryptimis. Įgyvendinant šiuos konkrečius tikslus, Euratomo programa padedama valstybėms narėms įgyvendinti Euratomo teisės aktus²⁴ ir ja stiprinama valstybių narių ir privačiojo sektoriaus mokslinių tyrimų veikla. Jie turėtų padėti išlaikyti ir toliau plėtoti lyderystę branduolinės energetikos technologijų srityje.

Kad šie konkretūs tikslai būtų pasiekti, pagal Euratomo programą bus remiama kompleksinė veikla, kuria užtikrinama mokslinių tyrimų veiksmų, vykdomų sprendžiant bendrus uždavinius, sinergija. Bus užtikrinamos tinkamos sąsajos ir sąveika su programa „Europos horizontas“, pavyzdžiui, skelbiami bendri kvietimai. Be to, susijusi mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla gali būti finansuojama ir iš fondų, numatytų Reglamente [Bendrųjų nuostatų reglamentas], kai tai atitinka tų fondų tikslus ir nuostatas.

²⁴ Visų pirma, 2009 m. birželio 25 d. Tarybos direktyvą 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema, su pakeitimais, padarytais 2014 m. liepos 8 d. Tarybos direktyva 2014/87/Euratomas, 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvą 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/117/Euratomas dėl radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro vežimo priežiūros ir kontrolės 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyvą 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas, 2013 m. spalio 22 d. Tarybos direktyva 2013/51/Euratomas, kuria nustatomi plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos reikalavimai, susiję su žmonėms vartoti skirtame vandenyje esančiomis radioaktyviosiomis medžiagomis, ir 2016 m. sausio 15 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) 2016/52, kuriuo nustatomi didžiausi leidžiami maisto produktų ir pašarų radioaktyviojo užterštumo po branduolinės ar radiologinės avarijos lygiai.

Šiame priede išvardyta veikla apima bendrais tikslais ir tarpusavio pasitikėjimu grindžiamą tarptautinį bendradarbiavimą taikaus branduolinių mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų naudojimo srityje, siekiant teikti aiškią ir didelę naudą Sąjungai, jos piliečiams ir aplinkai. Tai apima ir tarptautinį bendradarbiavimą daugiašaliuose forumuose. Jungtinis tyrimų centras (JRC), kaip Euratomo sutarties įgyvendinimo įstaiga, paskirta nagrinėti IV kartos tarptautinio forumo (angl. GIF, *Generation IV International Forum*)²⁵ klausimus, ir toliau padės užtikrinti ir koordinuos Euratomo bendrijos indėlį į šio forumo mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą ir jos dalyvavimą šioje veikloje. Indėlis į GIF veiklą pagal Euratomo programą yra orientuotas į konkrečiai IV kartos sistemoms skirtą saugos, radiacinės saugos, saugos garantijų ir neplatavimo sričių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą²⁶.

Bet kokią naują Jungtiniam tyrimų centrui (JRC) pavestą veiklą išanalizuoja JRC valdytojų taryba, kad patikrintų, ar ji nuosekliai dera su valstybėse narėse vykdoma veikla, ir kad būtų išvengta branduolinių mokslinių tyrimų ir plėtros dubliavimo Sąjungoje.

Darbo programų prioritetus turi nustatyti Komisija, atsižvelgdama į atsiliepimus, gautus iš nacionalinių viešojo sektoriaus institucijų ir branduolinių mokslinių tyrimų srities suinteresuotųjų subjektų, susibūrusių į organizacijas ar struktūras (pavyzdžiui, Europos technologijų platformas, asociacijas, iniciatyvas ir techninius forumus: branduolinių sistemų ir branduolinės saugos, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, panaudoto branduolinio kuro ir radiacinės saugos ir (arba) mažų dozių rizikos, branduolinės saugos garantijų ir branduolinio saugumo, branduolių sintezės mokslinių tyrimų), arba kitų branduolinės srities suinteresuotųjų subjektų organizacijų ar forumų.

²⁵ Pagal Pagrindų susitarimo dėl tarptautinio bendradarbiavimo IV kartos branduolinės energijos sistemų mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos srityje III straipsnio 2 dalį.

²⁶ AT ir LU tikrinimo išlygos.

Pagal Euratomo programą bus tinkami finansuoti moksliniai tyrimai ir mokymai šiose srityse:

a) Gerinti ir remti branduolinę saugą, saugumą, saugos garantijas, radiacinę saugą, saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimą, įskaitant saugų ir patikimą branduolinės energijos ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimą ne elektros energijos gamybos reikmėms²⁷

- 1) **Branduolinė sauga:** sauga, būdinga reaktorių sistemoms ir kuro ciklams, kurie yra naudojami Bendrijoje, arba, kiek tai būtina siekiant Bendrijoje išsaugoti plačias branduolinės saugos ekspertines žinias, tų tipų reaktoriams, kurie gali būti naudojami ateityje, ir visiems jų kuro ciklų aspektams, kaip antai išsiskyrimas ir transmutacija.
- 2) **Saugus panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymas:** vidutinio, didelio radioaktyvumo ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro bei kitų radioaktyviųjų atliekų srautų ir rūšių, kuriems skirtų išbaigtų pramoninių procesų šiuo metu nėra arba kuriems skirti tokie procesai galėtų būti tobulinami, tvarkymas, ypač veikla iki šalinimo ir šalinimas; radioaktyviųjų atliekų ir jų radiacinio toksiškumo mažinimas; žinių ir kompetencijų valdymas ir perdavimas iš kartos į kartą ir tarp valstybių narių vykdomų radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo programų.
- 3) **Eksploatacijos nutraukimas:** branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimo ir aplinkos atkūrimo jų eksploatavimo vietose technologijų plėtrai ir vertinimui skirti moksliniai tyrimai; parama dalijimuisi eksploatacijos nutraukimo geriausios praktikos pavyzdžiais ir žiniomis.

²⁷ Ši veikla, išskyrus branduolinį saugumą, saugos garantijas ir branduolinio ginklo neplatšinimą, gali būti vykdoma įgyvendinant tiesioginius ir netiesioginius veiksmus.

4) **Branduolinės srities mokslo technologijų ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimas, radiacinė sauga, avarinė parengtis:**

- branduolinės srities mokslo ir jonizuojančiosios spinduliuotės technologijų naudojimas medicinos, pramonės ir kitų sričių moksliniuose tyrimuose;
- pramoninės, medicininės arba gamtinės apšvitos mažų dozių poveikis ir keliama rizika;
- pasirengimas avarijoms, kurių metu išsiskiria radiacija, ir moksliniai tyrimai radiacinės ekologijos srityje;
- patikimas ir saugus radioaktyviųjų izotopų tiekimas ir naudojimas;
- radionuklidų sklaidos aplinkoje modelių moksliniai tyrimai ir parama keitimuisi duomenimis, įspėjimo sistemoms ir bendradarbiavimui matavimo būdų srityje²⁸ (įgyvendintina vykdant tiesioginius veiksmus).

²⁸ Euratomo sutarties 35, 36, 38 straipsniai, Tarybos sprendimas 87/600/Euratomas.

5) **Branduolinis saugumas, saugos garantijos ir branduolinio ginklo neplatinimas**
(įgyvendintina vykdant tiesioginius veiksmus):

- metodai ir technologijos Bendrijos ir tarptautinėms saugos garantijoms remti ir stiprinti;
- Euratomo saugos garantijų sistemai teikiama operacinė parama ir mokymai;
- techninė parama Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo įgyvendinimui branduolinio saugumo garantijų srityje, įskaitant paramą ES eksporto kontrolės režimui stiprinti;
- moksliniai tyrimai ir parama, kuria siekiama stiprinti saugą ir saugumą pasaulinės ChBRB (cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų) keliamos rizikos sistemos ir susijusių Sąjungos strategijų kontekste²⁹;
- branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų, kurioms netaikoma reglamentavimo kontrolė, aptikimo metodai ir technologijos ir su tokiomis medžiagomis susijusių incidentų prevencija ir jų padarinių likvidavimas, įskaitant branduolinę ekspertizę;
- parama pajėgumų stiprinimui branduolinio saugumo srityje, pasitelkiant Europos branduolinio saugumo mokymo centrą.

²⁹ AT ir LU tikrinimo išlygos.

b) Išsaugoti ir toliau plėtoti branduolinės srities ekspertines žinias ir kompetenciją Bendrijoje

- 1) švietimas, mokymai ir judumas, įskaitant tokias švietimo ir mokymo programas, kaip programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmi“;
- 2) branduolinės srities mokslo ir technologijų inovacijų, žinių valdymo, sklaidos ir naudojimo skatinimas, visų pirma branduolinės saugos, saugumo, saugos garantijų ir radiacinės saugos tikslais³⁰;
- 3) parama perduodant technologijas iš mokslo tiriamųjų institucijų į pramonės sektorių;
- 4) parama rengiant ir plėtojant konkurencingus Europos branduolių sintezės pramonės sektoriaus pajėgumus;
- 5) parama aprūpinimui Europos ir tarptautinėmis mokslo tiriamosiomis infrastruktūromis, įskaitant JRC infrastruktūras³¹, galimybėms jomis naudotis ir tinkamai prieigai prie jų;
- 6) siekiant skatinti, kad standartizacijos srityje būtų remiamasi branduolinės srities mokslu, tiesioginiais veiksmais bus užtikrinami naujausi etaloniniai duomenys, medžiagos ir matavimai, susiję su branduoline sauga, saugos garantijomis ir branduoliniu saugumu, taip pat taikymo kitose srityse, pavyzdžiui, branduolinės medicinos srityje, galimybėmis.

³⁰ AT ir LU tikrinimo išlygos.

³¹ Remiantis JRC infrastruktūrų tęstiniu investicijų planu.

c) *Skatinti branduolių sintezės energetikos vystymą ir prisidėti prie Europos branduolių sintezės veiksmų gairių įgyvendinimo*

Bendrai finansuojama Europos partnerystė branduolių sintezės mokslinių tyrimų srityje įgyvendins veiksmų siekiant ne vėliau kaip antroje šio amžiaus pusėje pradėti gaminti branduolių sintezės energiją gaires. Tai gali būti, *inter alia*:

- 1) esamų ir būsimų branduolių sintezės įrenginių eksploatavimas, įskaitant, kai tikslinga, dotacijų branduolių sintezės mokslo tiriamųjų infrastruktūrų veiklai skyrimą;
- 2) pasirengimas būsimų branduolių sintezės jėgainių statybai, vystant visus atitinkamus komponentus, pavyzdžiui, medžiagas, technologijas ir projektus;
- 3) tikslinės švietimo ir mokymų programos įgyvendinimas, papildant b punkto 1 dalyje nurodytą veiklą;
- 4) bendros veiklos su Branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąja įmone koordinavimas;
- 5) bendradarbiavimas su ITER organizacija;
- 6) mokslinis bendradarbiavimas pagal Euratomo tarptautinius susitarimus.

Bendrai finansuojama Europos partnerystė branduolių sintezės srityje bus įgyvendinama panaudojant dotaciją, kuri turės būti skirta teisės subjektams, įsteigtiems ar paskirtiems valstybių narių ir Euratomo programos asocijuotųjų trečiųjų valstybių. Dotacija gali apimti nepiniginius Bendrijos įnašus arba Komisijos darbuotojų komandiravimą.

d) *Remti Sąjungos ir jos valstybių narių politiką branduolinės saugos, saugos garantijų ir saugumo srityje*

Tiesioginiais veiksmais bus remiama branduolinės saugos, saugos garantijų ir saugumo politika ir atitinkamų teisės aktų įgyvendinimas, teikiant nepriklausomus mokslinius ir techninius įrodymus bei ekspertines žinias.

Pagrindiniai poveikio trajektorijų rodikliai

Euratomo programos įgyvendinimo siekiant konkrečių tikslų rezultatų stebėseną vykdoma remiantis poveikio trajektorijomis ir susijusiais pagrindiniais poveikio trajektorijų rodikliais. Poveikio trajektorijos priklauso nuo laiko – nustatomos trumpalaikio, vidutinės trukmės ir ilgalaikio poveikio trajektorijos. Poveikio trajektorijų rodikliai padeda rengti ataskaitas dėl pažangos, padarytos siekiant konkrečių tikslų. Mikroduomenys, kuriais grindžiami pagrindiniai poveikio trajektorijų rodikliai, kurie yra taikomi ir programai „Europos horizontas“, bus renkami centralizuotai ir suderintai, kad kuo mažiau administracinės naštos tektų paramos gavėjams. Pagrindiniai poveikio trajektorijų rodikliai Euratomo programos įgyvendinimo laikotarpiu gali būti tobulinami.

Poveikio mokslui trajektorijų rodikliai

Tikimasi, kad įgyvendinant Euratomo programą bus padaryta pažanga šiose srityse: žinių, reikalingų branduolinei saugai ir saugumui stiprinti, saugaus jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo, panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, radiacinės saugos ir branduolių sintezės energetikos vystymo. Pažanga šioje srityje bus vertinama remiantis rodikliais, susijusiais su mokslinėmis publikacijomis, pažanga, padaryta įgyvendinant branduolių sintezės veiksmų gaires, plėtojant ekspertines žinias ir ugdant įgūdžius, gerinant prieigą prie mokslo tiriamųjų infrastruktūrų.

Siekiant poveikio mokslui	Trumpalaikis poveikis	Vidutinės trukmės poveikis	Ilgesnės trukmės poveikis
Saugaus ir patikimo branduolinės energijos naudojimo ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo ne energijos gamybos reikmėms tobulinimas, įskaitant branduolinę saugą, saugumą, saugos garantijas, radiacinę saugą, saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą bei branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimą.	<u>Leidiniai</u> – Euratomo programos kontekste parengtų recenzuotų mokslinių publikacijų skaičius	<u>Citavimas</u> – Euratomo programos kontekste parengtų recenzuotų mokslinių publikacijų svertinis konkrečios srities citavimo indeksas	<u>Pasaulinio lygio mokslas</u> – recenzuotų Euratomo programos kontekste parengtų publikacijų, kuriomis iš esmės prisidėta prie konkrečių mokslo sričių, skaičius ir dalis
	<u>Dalijimasis žiniomis</u> – mokslinių tyrimų rezultatų (atvirųjų duomenų / publikacijų / programinės įrangos ir kt.), kuriais pasidalyta per atvirąją žinių infrastruktūrą, dalis	<u>Žinių sklaida</u> – aktyviai naudojamų ir (arba) cituojamų laisvai prieinamų mokslinių tyrimų rezultatų dalis	<u>Nauji bendradarbiavimo ryšiai</u> – Euratomo paramos gavėjų, užmezgusių naujų tarpdisciplininio ir (arba) tarpsektorinio bendradarbiavimo ryšių su subjektais, kurie naudojami pagal Euratomo programą jų vykdytos mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rezultatais, prie kurių suteikta atviroji prieiga, dalis
Branduolių sintezės energetikos vystymo skatinimas	<u>Branduolių sintezės veiksmų gairių įgyvendinimo pažanga</u> – 2021–2025 m. laikotarpiui nustatytų branduolių sintezės veiksmų gairių orientyrų, įgyvendintų pagal Euratomo programą, procentinė dalis		
Ekspertinių žinių ir kompetencijos išsaugojimas ir tolesnis plėtojimas Sąjungoje	<u>Igūdžiai</u> – tyrėjų, dalyvavusių Euratomo programos darbuotojų kvalifikacijos kėlimo veikloje (dalyvavusių mokymuose, judumo programose ir gavusių prieigą prie infrastruktūrų), skaičius	<u>Karjeros raida</u> – didesnės kvalifikacijos tyrėjų, kurie tapo įtakingesni savo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, skaičius ir dalis	<u>Darbo sąlygos</u> – didesnės kvalifikacijos tyrėjų, kurių darbo sąlygos pagerėjo, skaičius ir dalis
	Tyrėjų, pasinaudojusių pagal programą teikiama parama ir gavusių prieigą prie mokslo tiriamosios infrastruktūros, skaičius		
	Į katalogą įtrauktos pateiktos etaloninės medžiagos ir etaloniniai matavimai		Pakeistų tarptautinių standartų skaičius

Poveikio visuomenei trajektorijų rodikliai

Euratomo programa padedama įgyvendinti ES politikos prioritetus, susijusius su branduoline sauga ir saugumu, radiacinės sauga ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimu vykdant mokslinius tyrimus ir diegiant inovacijas, kaip nuodyta įvairios tematikos projektuose, kurių įgyvendinimo rezultatai spręsti minėtose srityse kilusius uždavinius. Poveikis visuomenei taip pat vertinamas pagal konkrečius pokyčius branduolinio saugumo ir saugos garantijų srityje.

Siekiant poveikio visuomenei	Trumpalaikis poveikis	Vidutinės trukmės poveikis	Ilgesnės trukmės poveikis
Saugaus ir patikimo branduolinės energijos naudojimo ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo ne energijos gamybos reikmėms tobulinimas, įskaitant branduolinę saugą, saugumą, saugos garantijas, radiacinę saugą, saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą bei branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimą.	<u>Rezultatai</u> – rezultatų, skirtų konkrečioms ES politikos prioritetams įgyvendinti, skaičius ir dalis	<u>Sprendimai</u> – inovacijų ir mokslinių tyrimų rezultatų, kuriais siekiama įgyvendinti konkrečius ES politikos prioritetus, skaičius ir dalis	<u>Nauda</u> – bendras numatomas naudojimosi pagal Euratomo programą finansuotos veiklos rezultatais poveikis pastangoms įgyvendinti konkrečius ES politikos prioritetus, be kita ko, indėlis į politikos ir teisės formavimo ciklą
	Paslaugų, suteiktų saugos garantijoms remti ES, skaičius		Sukurtų ir naudojamų techninių sistemų skaičius
	Surengtų pirmosios grandies pareigūnų mokymų skaičius		
	<u>Bendras kūrimas</u> – Euratomo projektų, kuriuose dalyvaudami ES piliečiai ir galutiniai naudotojai padeda bendrai kurti mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį, skaičius ir dalis	<u>Dalyvavimas</u> – pagal Euratomo programą paramą gaunančių subjektų, kurie užbaigus Euratomo projektą taiko piliečių ir galutinių naudotojų dalyvavimo skatinimo mechanizmus, skaičius ir dalis	<u>Mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų panaudojimas visuomenėje</u> – pagal Euratomo programą bendrai sukurtų mokslinių tyrimų rezultatų ir novatoriškų sprendimų panaudojimas ir informavimas apie juos

Poveikio inovacijoms trajektorijų rodikliai

Tikimasi, kad įgyvendinant Euratomo programą bus užtikrintas poveikis inovacijoms, padėsiantis daryti pažangą siekiant konkrečių jos tikslų. Pažanga šioje srityje bus vertinama remiantis rodikliais, susijusiais su intelektinės nuosavybės teisėmis (INT), novatoriškais produktais, metodais ir procesais bei jų naudojimu, taip pat darbo vietų kūrimu.

Siekiant poveikio ekonomikai ir (arba) inovacijoms	Trumpalaikis poveikis	Vidutinės trukmės poveikis	Ilgesnės trukmės poveikis
Saugaus ir patikimo branduolinės energijos naudojimo ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo ne energijos gamybos reikmėms tobulinimas, įskaitant branduolinę saugą, saugumą, saugos garantijas, radiacinę saugą, saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą bei branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimą.	<u>Novatoriški rezultatai –</u> pagal Euratomo programą sukurtų novatoriškų produktų, procesų ar metodų (pagal inovacijų rūšis) skaičius ir paraiškų dėl intelektinės nuosavybės teisių (INT) skaičius	<u>Inovacijos –</u> įgyvendinant Euratomo projektus sukurtų inovacijų (pagal inovacijų rūšis), be kita ko, susijusių su suteiktomis INT, skaičius	<u>Ekonomikos augimas</u> – pagal Euratomo programą finansuotas inovacijas įdiegusių įmonių įsteigimas, augimas ir rinkos dalis
Branduolių sintezės energetikos vystymo skatinimas	<u>Remiamos darbo vietos –</u> sukurtų visos darbo dienos ekvivalento darbo vietų ir pagal Euratomo programą paramą gavusiuose subjektuose išlaikytų darbo vietų (pagal darbo pobūdį) skaičius	<u>Tvarios darbo vietos –</u> visos darbo dienos ekvivalento darbo vietų skaičiaus padidėjimas (pagal darbo vietų rūšis) užbaigus Euratomo projektą pagal Euratomo programą paramą gavusiuose subjektuose	<u>Visos darbo vietos –</u> tiesioginių ir netiesioginių darbo vietų, sukurtų ar išlaikytų skleidžiant Euratomo programos rezultatus, skaičius (pagal darbo vietų rūšis)
Ekspertinių žinių ir kompetencijos išsaugojimas ir tolesnis plėtojimas Sąjungoje	Viešojo ir privačiojo sektoriaus investicijų, pritrauktų kartu su pradinėmis Euratomo programos investicijomis, suma	Viešojo ir privačiojo sektoriaus investicijų, pritrauktų Euratomo programos rezultatams panaudoti arba jų mastui išplėsti, suma	Su Euratomo programa susijusi ES pažanga siekiant 3 % BVP tikslo

Poveikio politikai trajektorijų rodikliai

Euratomo programa užtikrina politikai formuoti reikalingus mokslinius įrodymus. Tai visų pirma yra susiję su kitoms Komisijos tarnyboms teikiama moksline parama, kaip antai parama Euratomo saugos garantijoms arba parama valstybėms narėms įgyvendinant branduolinės srities arba jonizuojančiosios spinduliuotės srities direktyvas³².

Siekiant poveikio politikai	Trumpalaikis poveikis	Vidutinės trukmės poveikis	Ilgesnės trukmės poveikis
Sąjungos politikos dėl branduolinės saugos, saugos garantijų ir saugumo rėmimas	Euratomo projektų, kuriuos įgyvendinant gauta politikai aktualių rezultatų, skaičius	Pastebimą poveikį ES politikai darančių rezultatų skaičius	Politiniuose ir (arba) programiniuose dokumentuose cituotų Euratomo projektų išvadų skaičius ir dalis

Bus nustatyti tiek tiesioginių, tiek netiesioginių veiksmų tikslai, kad atspindėtų numatomi kiekvienos programos dalies rezultatai.

³² 2014 m. liepos 8 d. Tarybos direktyva 2014/87/Euratomas, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema, 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, ir 2005 m. vasario 8 d. Komisijos reglamentas (Euratomas) Nr. 302/2005 dėl Euratomo saugumo kontrolės taikymo.